

Messadi pertuccont in credit d'impegn per la sanaziun dil provediment d'aua Siat

Preziada dunna presidenta dil parlament
stimadas parlamentarias, stimai parlamentararis

Tenor il project general dil provediment d'aua (GWP) Ilanz/Glion exista in basegns d'agir urgentamein tier la sanaziun dallas fontaunas a Siat. La sanaziun planisada dil provediment d'aua Siat duei succeder en pliras etappas denter ils onns 2022 e 2027 e vegn tenor schazetg da cuosts a custar 2.8 miu. francs. Per quei intent incumbensescha la suprastanza communal il parlament communal da deliberar in credit d'impegn per mauns dalla cuminonza da votantas e votants all'urna.

Situaziun da partenza

Siat dispona d'ina reit extendida dil provediment d'aua cun diversas regiuns da fontaunas el nordost e nordvest dalla fracziun. L'aua da fontauna vegn menada els dus reservuars Via da Cuolm el vest e Crusch egl ost. Sur il reservuar Via da Cuolm sa l'aua vegnir menada el provediment d'aua da Rueun sco era a divers mises e begls. Tut ils indrezs ein vegni els onns e sesanflan en in stan cun basegns da sanar ni correspundan per part buca pli allas normas legalas.

Sin fundament dil project general dil provediment d'aua (GWP) Ilanz/Glion duein entginas mesiras da sanar urgentas vid il provediment d'aua Siat vegnir realisadas.

Descripziun dil project

Il project cuntegn la sanaziun dallas quater regiuns da fontauna a Runvagau, Plaunas Pallius, Sur Pistget e Las Palius, dils dus reservuars sco era lavurs vid las vias ellas zonas da schurmetg da duas regiuns da fontauna.

Fontaunas

Las fontaunas Plaunas Palius ed Uaul Cavriu ein cundrezs indispensabels dil provediment d'aua da Siat. Ellas han denton donns substanzials, correspundan buca pli allas pretensiuns dalla lescha ed ein gia pli che 50 onns veglias. La carschientscha existenta da ragischs ellas fontaunas e la surcurclada mudesta augmentan la resca da tschuffergnar e pericliteschan aschia la segirtad dil provediment d'aua da beiber.

Tier las fontaunas a Runvagau ston singulas sugas da fontaunas perfin vegnir remplazzadas diltut, cun quei ch'ellas han ina ferma carschientscha da ragischs.

Autras impurtontas fontaunas sesanflan a Las Palius. Cheu ston novs conducts vegnir construi cun quei che quels sesanflan medemamein en in schliet stan. La deflussiun da quellas fontaunas tier il reservuar ei totalmein 2'270 m liunga. Ils conducts ein digl onn 1956 e ston era vegnir remplazzai.

Reservuars

Tier il reservuar Crusch ston lavurs da sanaziun (colligiazion cun l'electricitad, cuvrida interna, etc.) vegnir exequidas. Tier il reservuar Via da Cuolm sto in indrez encunter curdadas vegnir installaus. Sco davosa mesira en quei sector duei la deflussiun dalla fontauna tochen tier il reservuar Via da Cuolm vegnir remplazzada.

Zonas da schurmetg

Tras las zonas da schurmetg S2 e S3 meinan ina via d'uaul e duas vias da fons (nr. 122). Tenor l'aschunta 4 cef. 221 al. 1 lit. c dall'ordinaziun federala per la protecziun dallas auas vegnan vias agricolas e forestalas lubidas mo excepziunalmein en quellas zonas. Ella S2 ein las vias da far cun ina cuvrada grossa e borduras agl ur, aschia che la plievgia sa vegnir rimnada e menada ordeifer la zona da schurmetg. Ella S3 sa l'aua da plievgia vegnir menada sur la spatla dalla via. Sfondradas punctualas (sco sbassadas transversalas) ein d'evitar. Per ademplir quellas pretensiuns sto la cuvrada dallas vias ella regiun da fontaunas da Runvagau e Plaunas Palliu vegnir renovada cun chinettas e drenascha.

Ulteriurs cundrezs dil provediment d'aua Siat sesanflan el vitg e contuorn. Quels fan buca part da quest project da sanaziun. Tals cundrezs vegnan risguardai pli tard en in project general da sanaziun che cuntegn la sanaziun da tuttas lingias d'aua e vias dil vitg.

Etappaziun

Per motivs tecnicos e dil menaschi ei la suandonta etappaziun previda:

| Etappa | Num | Descripziun | Cuosts en CHF |
|--------------------------|---|--|------------------|
| 2022 | Plaunas Palius | nova tschaffada fontaunas, novas lingias da tschaffada, nova combra d'aua | 160'000 |
| 2022 | Sur Pistget | nova tschaffada fontaunas, novas lingias da tschaffada, nova combra d'aua, nova lingia da deflussiun | 165'000 |
| 2023 | Runvagau | nova tschaffada fontaunas | 115'000 |
| 2024 | Runvagau, Plaunas Palius | nova cuvrada dalla via cun chinettas e drenascha | 440'000 |
| 2025 | Reservuar Crusch e Via da Cuolm | lavurs da sanaziun vid ils reservuars | 570'000 |
| 2026 | Las Palius | nova tschaffada fontaunas | 330'000 |
| 2027 | Denter Las Palius e reservuar Crusch | remplazzament drenaschas (2270 m) | 850'000 |
| 2027 | Denter Sur Pistget e reservuar Via da Cuolm | remplazzament drenaschas (450 m) | 170'000 |
| Total (incl. TPV) | | | 2'800'000 |

Finanziaziun

Il project general d'aua (GWP) da Siat ei vegnius inoltraus agl uffeci federal d'agricultura UFAG ed agl uffeci per la natira ed igl ambient dil Grischun (UNA). Igl UFAG ha communicau ils 22 da fenadur 2021 ch'il project vegn reconuschiu sco project cun dretg d'ina contribuziun. La tariffa da contribuziun munta a 24 pertschien dils cuosts cun dretg da contribuziun, dils quals ils cuosts per lavurs vid las vias ein pri ora. Igl UNA separticipescha cun ulteriurs 90 pertschien dalla contribuziun federala. Ils cuosts restonts vegnan purtai dalla finanziaziun speciala communal dil provediment d'aua.

| Tgei | Tgi | Cumpart | Summa en CHF |
|---|---|---------|------------------|
| Tut las mesiras priu ora lavurs da vias | Cantun | 21.6 % | 509'760 |
| | Confederaziun | 24.0 % | 566'400 |
| | Assicuranza da baghetgs GR | 10.0 % | 236'000 |
| Tut las mesiras | Finanziaziun speciala provediment d'aua | | 1'487'840 |
| Total (incl. TPV) | | | 2'800'000 |

Tenor art. 31 lit. d cefra 1 dalla constituziun communal schai quella fatschenta ella cumpetenzza dalla cuminonza dils votants all'urna. La votaziun ei previda ils 3 d'avrel 2022. Il parlament communal ha tenor art. 35 lit. h dalla constituziun communal tier tuttas fatschentas, che pretendan ina votaziun all'urna, da predeberar e tschentar ina proposta motivada per la votaziun all'urna.

Proposta

Sin fundament dallas explicaziuns precedentas fa la suprastanza communal las suandontas propostas al parlament communal per mauns dalla votaziun all'urna:

- Per la sanaziun dil provediment d'aua Siat (ordeifer il vitg) vegn in credit brut da 2'800'000 francs plus in'eventuala carischia concedius.
- Eventualas contribuziuns da tiarzs vegnan deducidas.
- La suprastanza communal vegn autorisada da realisar la decisiun.

Ilanz/Glion, ils 18 da schaner 2022

Suprastanza communal Ilanz/Glion

Plan da survesta 1:10'000

